

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Dr. Alexandru Mocsonyi presidentul „Asociațiunii”.

Obștea românească din Transilvania și Ungaria cu entuziasm ne mai pomenit și cu glas unanim a ridicat, acum doi ani, la onorificul post de president al „Asociațiunii”, pe cel mai distins fiu al națiunii, pe bărbatul cel mai integru, pe luptătorul cel mai devotat, pe cel ce prin cultura sa, prin creșterea sa și prin trecutul său — a dat strălucite dovezi, că simte și se identifică cu poporul român, cu aspirațiunile lui naționale și culturale.

Nu trebuie să mai spunem, că bărbatul chemat și pus în fruntea „Asociațiunii” a fost *Ilustrul Domn Dr. Alexandru Mocsonyi*, unul din pușinii nostri bărbați, care se bucură de stima și respectul general, care se impune, prin calități eminente și extraordinare, de cari pușini dintră ai nostri pot fi părtași.

„Asociațiunea” nu putea face o alegere mai escelentă, acum, când își estinsese prin statute cercul de activitate și asupra părților ungurene, de cât să chieie în fruntea sa pe cel ce întrunia, ca nimenea altul, simpatiile și încrederea tuturor Românilor, fără deosebire de colorit și nuanță politică.

Eram mândri, când știam că în fruntea noastră stă cel mai falnic stegariu, eram siguri, că stindardul „Asociațiunii” purtat de mâinile lui curate ca cristalul, va raporta triumf după triumf, și tocmai căci îl aveam în frunte, comitetul a creșut, că lucru bun și înțeleptesc face, dacă chiar sub a lui conducere accelerează și zidirea Casei naționale, a cărei piatră fundamentală s'a pus zilele aceste.

Nouă, Românilor, se vede, că nu ni-e dat să ne bucurăm pe timp îndelungat.

Când credeam, că sorțea „Asociațiunii” pe zeci de ani e bine asigurată, că progresul nostru cultural va lua un avânt mai îmbucurător, — spre marea noastră mahnire — ilustrul president

a adresat comitetului central următoarea scrisoare, prin care, din cause sanitare, își anunță abdicarea de la conducerea „Asociațiunii”.

Lăsăm să urmeze însăși scrisoarea:

„Onorat comitet central! Precum o știe onoratul comitet central, în urma stării slăbite a sănătății mele — spre viul meu regret — deja de mult nu mi-a fost posibil a împlini agendele mele ca president al Asociațiunii, și după-ce nici pe viitoriu nu am prospecte mai bune, cu părere de rău mă ved îndemnat a mă retrage din acest nobil oficiu, care mi-a servit spre mare distincțiune.

Rog deci, ca onoratul comitet central să binevoască a lua act de dimisiunea mea, din considerațiuni sanitare. Totodată, mulțămind călduros pentru bunăvoința ce mi-a dovedit on. comitet central în tot timpul, cât am avut onora de a sta în fruntea acestui cel mai însemnat așezământ cultural al poporului român din Ungaria și Transilvania, îmi iau voia a aduce la prețuita cunoștință a onoratului comitet central, cum-că eu împreună cu vărul meu dl Zeno de Mocsonyi, donăm pentru Casa națională 24.000 cor., care sumă zilele acestea va fi depusă la institutul de credit „Albina”.

„Nu mă pot concedia de Dniile Vostre fără a da expresiune de o parte bucuriei mele asupra avântului, ce l' luase Asociațiunea îndeosebi de când a estins sfera activității sale preste întreg poporul român de sub corôna Sfântului Stefan, de altă parte dorinței mele, ca activitatea, ce o desvôltă Asociațiunea în împlinirea înaltei sale misiuni culturale, să devină din an în an tot mai rodnică spre binele material și moral al poporului român din patrie.

„Cu această dorință mă recomand și mai încolo bunăvoinței onoratului comitet central. Birchiș, 24 Octobrie n. 1903”.

Dr. Alexandru Mocsonyi.

Adâncă consternațiune a cuprins pe membrii comitetului central, luând știre de cuprinsul scrisorii, și de-și cât știm s'au făcut prin persône distinse și competente toate demersurile posibile pentru a l' îndupleca să rămână și mai departe în fruntea „Asociațiunii”, acestia nu au reușit să l' pôtă abate de la firmul propus.

Comitetul, în fața situațiunei create, s'a văduț necesitat cu adânc regret să iee la cunoștință abdicarea, actul să l' promoveze la adunarea generală procșimă, cu propunerea, ca adunarea generală să alégă pe Dl Dr. Mocsonyi president onorar pentru durata vieții, care dorim să i-o lungescă bunul Dzeu mulți, mulți ani!

Domnul Mocsonyi, nu se putea altcum, și-a eternizat numele său și al iustreii sale familii, și de data acesta în anele „Asociațiunii” prin o faptă, care vorbește mai eclatant de cât toate laudele ce le-am puté aduce noi.

S'a înscris întré întemeiatorii și fundatorii „Casei naționale”, cu suma de 24.000 corône, sumă pe care o a și vărsat prin institutul „Albina” la cassa „Asociațiunii” în număr.

După frumosul dar făcut acum e anul pentru catedra noastră, de 60.000 corône, iată că aduce pe altariul națiunii un nou prețios dar, pentru zidirea casei naționale.

Și când Domnul Mocsonyi face aceste daruri, este numai în consonanță cu trecutul său, dar' mai ales cu clasică vorbire ținută la Reșinari în 1898 — în amintirea marelui Andreiu, la festivitatea iubiteului de 25 ani de la mórtea acestui bărbat providențial al nostru.

Nimenea până atunci nu a mărcat mai corect ideea bisericeii naționale și însemnătatea ei, ca înșuși Dr. Mocsonyi, care ni-a spus la acea ocașiune solemnă și festivă, că: „Biserica națională este partea integrantă, îndisolubilă a românismului genuin”.

Nimenea nu a susținut cu mai multă competență de cât el, că „biserica română și poporul român, de când

sunt, una se simt, și durerile și bucuriile lor pururea împreună le simt”.

Nimenea nu a propovăduț mai cu tărie de cât el, că „Biserica națională, a fost, este, și va rămâne în veci condițiunea de viață a poporului român”, cuvinte de aur, cari vor rămâne înscrise în inimile noastre până ce va mai trăi suflare românească pe acest pământ.

Și earăși nimenea, ca el — nu a spus — că: „Gratitudinea cătră binefacătorul Șaguna vom dovedi-o prin fapte, lucrând inspirați de al lui spirit, pentru întărirea, prosperarea și înflorirea bisericeii naționale”.

Și spusele le-a încoronat cu faptul, că întrégă viața a lăcrat spre binele bisericeii sale, ear' în momentul ce a văduț, că în centrul metropoliei ortodoxe se ridică un altariu, de la care să propovăduim vederile lui, el a fost primul, care s'a grăbit să jertfescă pe acest altariu cea mai însemnată jertfă, ca pomenit să fie din generație în generație numele lui.

Asemenea esemplu a dat și la ridicarea casei naționale.

Două monumente se ridică în Sibiu în acești ani, și amândouă vor vesti în veci, că Români au avut bărbați vrednici, și că cel mai vrednic întré ei a fost Dr. Alexandru Mocsonyi, acel Mocsonyi, care în cuvântul său de la Lugoș, cu ocașiune adunării generale ținută în 1896, a susținut în fața tendințelor ce se manifestă pentru desnaționalizarea noastră, că „pentru un popor luptă mai nobilă de cât lupta pentru cultura sa proprie nici că s'ar puté închipuț”, deci „Asociațiunea” trecând peste granițele Ardélului „s'a desbrăcat de caracterul provincial, a proclamat principiul solidarității naționale pe terenul cultural, și a dărmat zidul de despărțire întré frații de același neam, setoși de aceeași cultură”.

Tot atunci domnul Mocsonyi a făcut apel la poporul român, să se inspire de bunul său geniu, și inteligență să țină neclintit, ca la o dogmă nerăsturnabilă, la convingerea, că cultura poporului nostru are să fie națională, creștină și patriotică, și atunci afară de

FOIȘORĂ

Problema școlii moderne.

Școlă și familia.

(Discurs festiv rostit în aula gimnasiului român gr.-or. din Brașov la serbarea sf. Sofii, în ziua de 5/18 Octobrie 1903, de profesorul Nicolae Sulică.)

(Urmare).

Mișcarea de reformă în patria noastră e o aparițiune la tot casul semnificativă, dar' și îmbucurătoare, mai ales după ce se știe, ce opoziție vehementă a desvôltat dieta din 1883, care a votat actuala lege a școlilor medii, în frunte cu ministrul instrucțiunii Trefort, în contra acelor, cari cereau să se codifice și să se precizeze și oficios, clar și lămurit, în §. 1, care avea să formuleze scopul școlilor medii, că cultura generală, ce o intenționează școlile medii, să se întemeieze pe educațiunea etică-religiôasă a elevilor.

N'au trecut de cât 20 ani de atunci, și lumea a început a se convinge mai curând de cât cum s'a puté prevedé, că în adevăr școlă și cultură solidă fără educație nu se pôte.

Astfel, cred că în țera noastră, unde agitațiunea ia proporții tot mai pronunțate, mișcarea nu se datorește unei simple sugestii inspirate din afară, ci e cu totul spontană și isvorită de-adreptul din necesitățile ideale ale adevăratei culturi, periclitare și la noi, ca pretutindenea, de despotismul materiei.

Iată deci pentru ce pedagogia modernă cere cu insistență, ca școlă să nu degenereze într'un simplu institut de instrucțiune, ci emancipându-se de cătușele rațiunii reci și ale speculei egoiste, impuse de o parte a societății de azi, să dea locul cuvenit și inimei, credinței, nobleței sufletești, caracterului moral, cu un cuvânt educațiunei.

Școlă modernă vrea să stabilească o armonie desăvârșită întré cultura minții și cultura inimei, și cunoștințele le consideră numai ca un mijloc pentru perfecționarea morală a individului. Esperiența zilnică ne dovedește ad oculos, că de departe e de multe-ori omul așa numit învățat, dar' lipsit de cultura necesară etică, de omul în adevăr cult. Adevărata cultură n'o constituie cantitatea, ci calitatea cunoștințelor. În sensul acesta cu drept cuvânt se pôte zice, că școlă în care se instruează fără să se și educe, e o slabă școlă, ori-cât de alésă și multilaterală ar fi instruc-

țiunea ce se dă. Școlă modernă are să crească caractere noble, întemeiate pe religiozitate și moralitate.

Aici, în educațiune zace forța și superioritatea școlii moderne, dar' și nespusa ei greutate.

Nu se pôte o misiune mai nobilă și mai înaltă pe sêma școlii, dar' și mai grea și mai anevoioasă, de cât a educa, a crește caractere morale, mai ales după-ce fatalitatea împrejurărilor aduce cu sine, ca școlă să trăiescă de multe-ori pe picior de rășboiu tocmai cu unicul său aliat natural: familia.

Sunt nespuse sarcinile educative și în legătură responsabilitatea ce se impune azi școlii, și dacă cu tot devotamentul și conștiințiositatea sa școlă nu ajunge totdeuna la sporiul și mulțămirea dorită, vina n'o mai pörtă școlă, ci societatea, familia, care e chemată în primul rând să așeze temelile educațiunei și apoi să-și dea concursul cu totă sinceritatea și tot devotamentul la marea operă a educațiunei, ce o are a îndeplini școlă.

Schalk numește pe educator într'un avânt de însuflețire „sculptor al omenimei” (Menschen-Bildhauer), căci precum sculptorul

are să tórne viață în figurile sale mórte, așa are să tórne în figurile sale vie a moralității și caracterului în abele vine ale elevului. Sculptorul crează tipuri artistice, ear' educatorul caractere omenești. Comparațiunea cât de iperbolică s'ar păré, cuprinde totuși o bună dosă de adevăr, și anume adevărul, că precum sculptorul e artist în domeniul artei sale, un astfel de artist în felul său e și educatorul. Ce e drept, caracterul individului depinde în primul rând de la dispozițiunile înăscute fie-căruia și de la educațiunea primită deja în familie. Acesta e substratul, pe care are să edifice vrând nevrând, educatorul. Cu cât dispozițiunile firești sunt mai fericite, ear' educațiunea familiară mai alésă și mai pedagogică, cu atât mai ușurată va fi opera educatorului. Nu încap însă îndoelă, că opera de educațiune se pôte duce la îndeplinire numai în școlă, și numai aici se pôte da o direcțiune definitivă și decisivă caracterului individual în sensul culturai morale de azi. Aici zace și se vede adevărata artă a educatorului și a școlii.

(Va urma.)

frica Domnului „altă frică se nu cunoscă“.

Am scos din cununa faptelor ce i împodobesc fruntea, numai câteva mărgelile prețioase, am arătat numai câteva schițe din viața ilustrului bărbat, care se desparte de locul de frunte ce i-l'a încredințat obștea românească, și din aceste puține vom cunoaște că vor trece decenii și generații, până ce ne va fi dat să avem un al doilea Alexandru Mocsonyi în fruntea „Asociațiunii“.

Nicolau Ivan

asesor consistorial,
membru în comitetul central al
„Asociațiunii“.

Delegațiunile. Conform unor știri date din Viena, în cercurile competente se crede, că în urma schimbării situației politice din Ungaria va fi posibil să se convoce delegațiunile încă în cursul anului curent. În acest scop în ministerele comune s'au și făcut deja lucrările pregătitoare. Pentru cazul că vor fi convocate, de astădată și vor ține ședințele în Viena.

Deputații sași — tiszaiști. „Neue Fr. Presse“ comunică pe baza unui raport primit din Budapesta, că cei unsprezece deputați sași, cari eșiseră din partidul liberal sub Bánffy, au hotărât să reintre în partid și să sprijină guvernul lui Tisza.

Secretarii de stat ai noului guvern. Cum se raportază din Budapesta, secretarii de stat: *Gromon Dezső* (ministerul de honveți), *Mohay Sándor* (justiție), *Zsibinsky Mihály* (culte și instrucțiune publică) și *Grünzenstein Béla* (finanțe), își vor menține postul și sub noul cabinet, ear' la celelalte resorturi vor intra omeni noi. A nome: la resortul internelor va fi numit secretariu de stat *Sándor János*, fostul comite al comitatului Terna-mică, acum comisariu guvernial pentru acțiunea „de salvare“ a secuilor și comite al comitatului Mureș-Turda; la resortul agriculturii va fi numit comite *Serényi*, ear' la al comerțului baronul *Felitsch* (ginele baronului Bánffy).

„Los von Ungarn“. Deputatul Dr. *Derschatta*, conducător al partidului popular-german din dieta austriacă, pronunțându-se asupra „programului militar“ pe baza cărui comite *Tisza* a primit mandat să formeze guvern, a zis că prin acel program partidul liberal a spart pactul și dualismul, fiindcă favorurile asigurate în el pentru Magiari însemnă armată magiară. Nu mai lipsește de cât limba de comandă magiară, care în curând va căde în sinul Magiarilor ca o pomă coptă. În timp de zece ani armata magiară va deveni fapt. Nu se poate, ca noi, încheind un pact încă pe zece ani, să plătim cheltuielile acestei armate. Deci: *Los von Ungarn*.

De la congres.

— Raport general al consistoriului metropolitan ca senat școlar. —

(Fine).

Tot în timpul, când se făceau încercările acestea de a sili biserica să adopte limba magiară pentru propunerea religiei la școlile medii cari nu stau sub jurisdicțiunea bisericești, ni-a venit știre despre pedecile ce le pun autoritățile politice în calea înființării școlilor populare confessionale pe teritoriul fostului confiniu militar bănățean.

Cunoscut este, că după disolvarea fostului confiniu militar bănățean școlile populare de pe acel teritoriu, înființate și susținute de comunele noastre confessionale, au fost decretate școlile comunale prin un ordin ministerial adresat inspectorilor școlari regești sub 27 Maiu 1894 nr. 3763, fără ascultarea autorității confessionale superioare, ba chiar fără ca acel ordin să fi fost comunicat nouă. În modul acesta ni-s'au luat aproape 100 de școlile, ale căror edificii și alte imobile s'au transcris în cartea funduară în proprietatea comunelor politice, fără ascultarea noastră, pe baza unui simplu ordin ministerial, — fondurile școlare s'au pus la dispozițiunea comunelor politice.

Și s'au făcut acestea toate contra declarațiunii ministrului de atunci, care în circularul seu de inaugurare din 22 Februarie 1873, nr. 1, comunicat și autorităților noastre, ne asigurase espres, că n'are intențiune a pre-

face în școlile comunale școlile pe cari doresc să le susțină confesiunile. Cu toate acestea sistemul școlilor comunale introdus la anul 1874 se susține până în ziua de astăzi, fără ca la remonstrațiunea consistoriului metropolitan din 15 Novembre n., 1884, nr. 117 (veți prot. congr. din anul 1886, pag. 235—265), făcută în urma concluzelor congresuale nr. 70/187 și 299/1878, să fi urmat vre-o rezoluțiune.

Vedând acesta comuna confesională Satul-nou din diecesa Caransebeșului, și reflectând la art. de lege XXXVIII/1868, care în §-ul 10 dă confesiunilor dreptul să înființeze și să susțină școlile, și-a luat îndemnul să înființeze din mijlocele sale o școlă nouă confesională, și în fapt a și înființat-o și a început instrucțiunea, dar n'a trecut mult timp și școlă a fost închisă prin autoritățile politice, sub cuvânt că pe teritoriul fostului confiniu militar școlile confessionale nu se pot înființa, ear' pentru o școlă cu caracter privat se cere încuviințarea guvernului.

Scrutările, cari le-am făcut asupra acestei cauze, prezintă lucrul în următorul mod:

În fostul confiniu militar bănățean era în valoare statutul școlar din 8 Iunie 1871. În acel statut amintindu-se „caracterul de până aci al școlilor populare“ și în privința acestuia nefiind lămurite vederile comandei militare din Timișoara, care administra confiniul militar, la întrebarea făcută din partea aceleia ministrul regesc ung. în rezoluțiunea sa din 3 Octobrie n. 1872 nr. 15117, a declarat spre orientarea comandei militare, că sub „caracterul de până aci“ al școlilor populare este a se înțelege „caracterul confesional“, căci numai acela corăspunde legii de instrucțiune ungare din anul 1868, și că consistoriul din Caransebeș are totă dreptatea, când cere, ca școlile amintite în §-ul 3 al statutului sau instrucțiunii din anul 1871, adică acelea pe cari le au înființat și susținut nu comunele politice, ci comunele confessionale, din mijlocele lor, să fie recunoscute școlile confessionale.

Art. de lege XXVII/1873, prin care s'a provincializat confiniul militar, autorizază în §-ul 25 pe ministrul de instrucțiune să modifice statutul școlar din anul 1871, în cât admit împrejurările, conform art. de lege XXXVIII/1868, adică conform legii de instrucțiune ungare, binșor liberală.

Aceeași autorizare o dă ministrului și art. de lege XXVIII/1876 în §-ul 17, cu privire la legea XXXVIII/1868 și la art. VI/1870.

Așa a urmat apoi statutul sau regulamentul din anul 1877, sancționat de Maiestatea Sa, care contrar legii XXXVIII/1868, nu admite școlile confessionale pe teritoriul fostului confiniu militar bănățean, — va să zică dreptul confesiunilor de a înființa și susține școlile, garantat prin art. de lege XXXVIII/1868, e scos din aplicare în teritoriul fostului confiniu militar, care în astă privință nu stă sub scutul legii patriei, ci sub normă excepțională absolutistică.

Măritul Congres luând privire în actele acestei cauze, acluse sub 3/, va aprecia situațiunea actuală, și vedând că de o parte ni-s'au luat în mod unilateral școlile cari le-am avut — de altă parte suntem opriti a ne înființa altele în locul acelor, — va interveni la ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, pentru-ca să scotă teritoriul confiniului militar de sub starea excepțională sub care se află astăzi, și să-i facă parte în cele ale instrucțiunii publice de beneficiile art. de lege XXXVIII din 1868.

Alte cestiuni controversate în privința instrucțiunii populare s'au provocat prin un emis ministerial adresat inspectorilor școlari reg. în scopul executării mai intensive a art. de lege XVIII/1879 despre propunerea limbei magiare în școlile populare, în cât adecă acel emis se pare că țintește a ne impune mai multe ore pentru limba magiară, de cât prevede planul orelor statorite de însuși ministrul în anul 1879.

Afară de acesta, emisul ministerial susține, că la propunerea geografiei, istoriei și constituțiunii patriei, folosirea limbei magiare i dă învățătorului modrul de a deștepta și nutri în inima elevului sentimentul patriotic, — va să zică, emisul cerea, ca obiectele aici numite să se propună deodată și în limba magiară.

În fine dispune emisul ministerial, că cele ce le însemnă inspectorul școlar reg. la

protocolul despre vizitarea școlii, anume scaderile esperiate la propunerea limbei magiare, să le subscrie presidentul scaunului școlar, la noi presbiterial comitetului parochial.

Noi din parte-ne am avut în vedere, că pentru biserica noastră obligătoriu este art. de lege XVIII/1879, care regulază instrucțiunea limbei magiare în școlile populare, și planul orelor pentru propunerea acelei limbi, și acestora ne acomodăm cu totă loialitatea ce o datorim legilor statului, în celelalte însă biserica noastră autonomă se guvernază prin sine însăși, n'am putut admite nici un număr de ore mai mare pentru limba magiară, nici folosirea acelei limbi la propunerea geografiei, istoriei și constituțiunii țării, și reflectând la sfera de activitate a inspectorilor școlari reg. circumscrisă în §-ul 5, p. 3 b), art. de lege XXVIII/1876, n'am putut permite, ca presidenții comitetelor noastre parochiale să subscrie protocoale redactate într-o limbă de ei neînțeleasă și să comprăbe ca martori dificultățile modalităților și rezultatelor la propunerea limbei magiare, și a calificațiunii și dexterității învățătorului în limba magiară, — lucruri, pe cari presidenții comitetelor parochiale nu sunt în stare să le judece, și subscriind protocolul ar deveni martori contra școlilor susținute de ei înșiși.

În înțelesul aici indicat s'au dat consistorelor eparchiale directivele de cari vor trebui să fie conduse în casuri obveniente.

Actele se aclud aici sub 4/.

Planurile de învățământ pentru școlile populare și pentru institutele pedagogice-teologice (concl. congr. nr. 61/1900) urmază cu raport special.

Datele despre bibliotecile școlare și despre esamenele de calificațiune, asemenea și datele despre elevii nostri la școlile străine (concl. congr. 76, 78/1900) s'au cuprins după puțință în conspectul general al datelor statistice.

Raportele consistorelor eparchiale despre inspecțiunea școlilor (concl. congr. nr. 83/1900) urmază ca obiect de sine.

Revisiunea regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare (concl. congr. nr. 79/1900) se va face când vor fi definitiv încheiate toate esperințele căștigate la aplicarea aceluia regulament, de cumva vor fi notate și ținute în evidență de consistorele eparchiale.

O revisiune prematură și deci necompletă ar avé drept urmare modificarea regulamentului tot la trei ani, ceea-ce ar produce confusiune și un provisoriu neîndatinat și stricăcios pentru cursul constant al administrațiunii școlare.

Cele până acum propuse spre modificare sunt lucruri de a două mână, nu pot justifica o nouă codificare; când ministerul va fi complet și timpul sosit, consistoriul metropolitan va veni cu propunerile sale.

În diecesa Aradului am întimpinat greutăți, voină a rectifica titlul cărților funduare relativ la proprietatea comunelor bisericești asupra averilor lor.

În diecesa Aradului adecă averile comunelor bisericești sunt și acum semnate în cărțile funduare ca proprietăți ale „fondului bisericesc greco-neunit“, „fondului școlar greco-neunit“, „fondului preoțiilor greco-neunit“ ș. a.

Consistoriul numitei diecese deci a luat măsuri pentru recuificarea acestor titli în cărțile funduare, în urma căror măsuri în unele comune sau și făcut regulările necesare. Prin un rescript ministerial însă i-s'a interzis consistoriului de a face fără încuviințare ministerială schimbări în cărțile funduare relativ la averile ce se folosesc spre scopuri școlare.

Un cas concret în numita diecesă s'a aranjat spre mulțămirea diecesei. De altmintre după art. de lege XXXVIII/1868, §-ul 14, ministrul e în drept să se convingă, dacă averea școlii e sigur elocată, și dacă se folosește spre scopurile școlii, ori nu? — și ministrul va afla căile potrivite pentru a-și procura informațiunile de cari are trebuință, în tot cazul poate cere informațiuni de la autoritățile bisericești, și acelea sunt datore să le dea.

Nu se poate însă, ca autoritățile bisericești să facă arătare din cas în cas, și să facă pendentă executarea concluzelor de la încuviințarea autorității statului, — atare procedere face iluzorie autonomia bisericești.

Proprietatea comunelor bisericești asupra averilor lor e nelimitată, ca și ori-care altă proprietate, și conclusele comunelor bisericești, prin cari vor fi separat o anumită parte a averii lor spre susținerea școlilor, pot fi modificate și revocate prin însăși comunele bisericești cu încuviințarea autorităților lor superioare, tocmai așa, cum le stă în voia comunelor să mai susțină școlă ori să o desființeze.

Averea destinată spre scopuri școlare numai atunci nu pôte fi subtrasă de la destinațiunea sa, dacă provine din donațiuni, eredități sau fundațiuni destinate anume pentru școlă.

Casul concret însă arată, că nu e bine, ca comunele bisericești să-și lege o parte din averea lor anume pentru susținerea școlii, ajunge dacă trebuințele școlii se provéd în budgetul general al comunei bisericești, și-și află din acela acoperirea lor. În acest înțeles s'au instruat toate consistorele eparchiale.

Actele se aclud sub 4/.

Planul de învățământ pentru școlile populare va urma cu raport separat, — asemenea și planurile de învățământ pentru institutele pedagogice și teologice, după ce se va fi pronunțat asupra lor sinodul episcopesc.

Din ședința consistoriului metropolitan, ca senat școlar, ținută în Sibiu la 29 Septembrie, 1903.

Ioan Metianu m. p.,
metropolit.

Leontin Simonescu m. p.,
secretariu metropolitan.

NOUȚĂȚI

Manifestațiuni de stimă. Eri, din prilejul zilei onomastice a Preacuvioșiei Sale dlui archimandrit și vicariu arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu*, asesorii consistoriali și aproape înțegă inteligența română din Sibiu s'au prezentat la Preacuvioșia Sa, pentru-ca și din acest prilej să dea espresiune stimei și dragostei ce i-o păstrază. Acestor sentimente de stimă și dragoste a dat frumoasă espresiune dl protopresbiter *Ioan Papiu* în cuvântul de felicitare, rostit în numele tuturor. Asămănând cursul vieții cu calea ce o face marinariul, și mănecând de la mulțămirea ce o simte marinariul după ce cu mână tare și cu ochiu ager cărmuindu-și corabia printră valurile marii ajunge la mal, dl Papiu constată că tot astfel și Preacuv. Sa, privind la viața și activitatea sa de până acum, pôte cu drept cuvânt să simtă mulțămire, căci bine, în fapte de folos pentru biserica și neam și-a cărmuit corabia vieții și activității. Simțim însă mulțămire sufletescă și noi, matrozii — zice dsa, — știindu-ne conștii de marinar așa binemeritat. Dorește Preacuvioșiei Sale viață și putere, pentru-ca prin activitatea sa mulți ani încă să ne fie model de muncă și abnegațiune pentru binele obștesc al bisericești și neamului. Emoționat de aceste manifestațiuni Preacuvioșia Sa răspunde, că pe lângă mulțămirea și bucuria ce o simte vedându-se încunjurat de amici și tovarășii sei de muncă, simte și mângăere vedând generația tineră, dornică de muncă și ea, care va continua cu același zel și devotament munca începută de noi, bătrânii. Că-i bătrâni suntem — zice Preacuvioșia Sa — și cred că pot să mă număr și eu întră bătrâni, trecut fiind preste ani șesezeci. Noi vom trece, dar' vom trece mângăiați că după noi urmază o generațiune care va relua firul căștut din mâinile noastre și va continua munca spre binele și folosul de obște. Mulțămeste dlui Papiu și tuturor pentru această manifestațiune și dorește tuturor viață îndelungată.

Ceva mai târziu, însoțit de secretariul Dr. G. Proca și primit cu călduröse ovațiuni din partea celor prezenți, a sosit și Esc. Sa Inaltpreasfințitul arhiepiscop și metropolit al nostru *Ioan*, care și de astădată a ținut să dea espresiune înaltei sale considerațiuni față de vicariul seu.

Picnic în Cluj. Universitarii români din Cluj invita la picnicul ce se va ține Joi în 26 Novembre st. n. 1903 în sala Redutei orașenești. Venitul e destinat pentru ajutarea tinerilor lipsiți de mijloce. Inceputul s'era la orele 8. Prețul de intrare: de persoană 3 cor. de familie până la 3 membri 6 cor., de la 3 membri în sus 8 corone. *Comitetul aranjator:* *Silviu Brândieș*, president. *Laurențiu Căpușan* și *Ioan Jarda*, vice-presidenți. *Traian Pop* și *Augustin Rațiu*, secretari. *Eugen Simpetrean*, cassariu. *Valentin Poruțiu*, controlor. *Aurel Moldovan* și *Emil Dan*, maior-domi. Suprasolvirile și ofertele marinimose sunt a se trimite la adresa cassarului (strada Deák Ferencz nr. 29) și se vor cuita pe cale ziaristică.

† Teodor Mommsen, renumitul istoriograf german, a răposat Duminecă în Berlin, în etate de 86 ani. T. Mommsen s'a născut în Garding (Schleswig-Holstein) la 30 Noiembrie 1817. A studiat gimnaziul în Altona, filologia și jura în Kiel. În 1844—47, cu subvenție de la Academia din Berlin a făcut călătorii prin Franța și Italia pentru a face studii arheologice. În 1848 a fost numit profesor la facultatea juridică a universității din Leipzig, de unde, din motive politice a fost dimis în 1850. În 1852 a fost chemat la catedra de drept roman a facultății juridice din Zürich, de la care în 1854 a trecut la Breslau, iar în 1858 la Berlin ca profesor de istoria antică, concentrându-se conducerea publicațiilor „Corpus inscriptionum latinarum”, iar în 1873 fiind numit secretariu al Academiei de științe, în care post a rămas până la 1895. Renumele de mare istoriograf și-l'a câștigat deoseb prin monumentalul op „Römische Geschichte” (5 tomuri), tradus aproape în toate limbile celtice, și prin asemenea renumitul op „Römisches Staatsrecht” (Dreptul public roman). Scrierile sale, toate alcătuite de însemnată valoare, sunt sumedenie.

Demonstrații studentești în Budapesta. Sâmbătă seara vreo patru sute de studenți universitari s'au adunat la universitate, ca să demonstreze contra fostului partid național (apponyist), din cauză că mare parte dintr-o membru (chiar și Apponyi) s'au învoit cu modificările propuse de Tisza în „programul postulatelor naționale”. Porțile universității erau însă încuiate. La galăgia făcută de „demonstrații” a eșit la fața locului un detașament de poliști, care după ce demonstrații n'au dat ascultare somațiilor de a-și vedea de alte lucruri, a arestat vreo douăzeci de tineri dintr-o grupă mai galăgioasă. Reșirați de acolo, grijitorii de drepturile naționale s'au adunat pe bulevardul Kossuth, în fața casinei magoșilor, unde conducătorii demonstrației: Hofman Otto, Lederer József, și Horváth András, li-au propus să meargă și la clubul liberal, ca să demonstreze și acolo. După ce somațiile date din partea poliției n'au avut nici un efect nici acolo, poliștii au pus mâna pe cei trei conducători și i-au dus în arest. Ceilalți au început să lărmuiescă și să insulte poliția, cercând să elibereze pe cei trei conducători. S'a încins apoi pârălele strășnice între studenți și poliști, la finea căreia au mai fost arestați încă 15 studenți.

Cel mai tiner locotenent. Vineri a fost primit în audiență arhiducele Carol, băiatul arhiducelui Otto, avansat la rangul de locotenent. Tinerelul arhiduce, care în anii trecuți a făcut călătorie de studiu și prin Transilvania, însoțit de educatorul său, și despre care pe atunci se scria mult, ca despre presumpțivul moștenitor al tronului, e cel mai tiner oficer în armata austro-ungară; Vineri a îmbrăcat de primată uniformă de oficer și a fost în audiență la M. Sa spre a-i mulțami pentru avansare.

Mormoni în Timișoara. În o casă privată din suburbiul Elisabetin al Timișoarei poliția a deținut zilele trecute o seamă de femei și bărbați, cari erau pe cale de a se constitui în comunitate mormonică (soție cu mai mulți bărbați), momii de emisarii mormonilor din America, Francisc Pingre, care încă a fost deținut. Pingre, după ascultare la căpitănatul poliției, a fost expulsat din Timișoara, iar fiii mormoni au fost puși la recdere.

Furnisări de seară pentru armată. Magazinul de proviant („Militär Verpflegsmagazin”) din Sibiu cumpără în cursul lunii curente (Noiembrie) 943 măști metrice de seară, direct de la proprietari și tovarășii de agricultori. (Ovăș nu mai cumpără, fiind aprovizionat deja cu cantitate suficientă).

Din tragediile beției. În seara de 15 spre 16 Octombrie st. v. locuitorul Tânase Ianc din Ribiciora de sus (comitatul Hunedóra), fiind turmentat de beutura s'a dat în certă cu mamă-sa, în prezența unui vecin al lor, iar mai târziu a fost jnghițat în pânțele, de făptuitori până acum beerași. Nenorocitul, — care dacă nu era beat nu s'ar fi certat cu mamă-sa și sigur că n'ar fi ajuns nici în conflict cu ucigașii, ori ucigașul său, — după suferințe de două zile a murit, lăsând în jale și nenorocire pe soție-sa cu trei copilași miței.

Colecta de noroc Gaedicke. Facem atenție pe cetitorii noștri asupra inseratului de astăzi al cunoscutei și celei mai mari colecte Gaedicke. Norocul acestei firme este cunoscut pretutindena, așa că fiecare voeste să jöce numai la norocul Gaedicke, deore-ce de fapt nu trece tragere în care firma aceasta se nu potă arăta unul sau mai multe câștiguri principale.

O epistolă. Stimatului Domn Albert Müller, Budapesta, Str. Vadász V. nr. 42/V. Am primit crucea inventată de dvăstră și vă rog să primiți sincerile mele mulțamiri deore-ce prin invenția dvăstră v'ați îndurat de mine. Rog pe bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze pentru aceasta. Cu deosebită stimă Matei Dirkits. Această scrisoare a primit-o adresatul care e inventatorul crucii duble electro-magnetice R. B. nr. 86967, care invenție are efect vindecător contra ischiasului, reumei, astmei, sgărçii de inimă, etc.

Despărțământul Sebeș

al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Avis.

Adunarea generală cercuală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din cercul Sebeș” se va ține în comuna Laz, în edificiul școlii române gr. or. la 8/21 Noiembrie a. e. cu programul publicat deja.

Sebeșul-săsesc, la 2 Noiembrie n. 1903.

S. Medean
director.

G. Tătar
secretariu.

AMVONUL.

(Predica rostită de asesorul Mateiu Voileanu, trimis din partea Escel. Sale Inaltpreasfințitului arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan, ca să conducă ceremonialul sfințirii bisericii din Porumbacul-superior-răsăritean).

„Și acum, Dómne Dumnezeu lui Israil, să se adevereze cuvântul tău lui David Tatălui meu. Că de acum cu adevărat va lăcuî Dzeu cu ómenii pe pământ? de vreme ce ceriul și ceriul ceriului nu sunt destul ție, în ce chip casa aceasta, care o am zidit numelui tău? Deci caută spre rugăciunea mea, și spre cererea mea Dómne Dumnezeu lui Israil, ca să auzi cererea și rugăciunea, cu carea se rogă robul tău înaintea ta cătră tine astăzi.

Să fie ochii tăi deschiși spre casa aceasta ziua și noaptea . . . Și să ascuți cererea robului tău, și a poporului tău Israil ori câte vor cere în locul acesta, și tu să auzi în locul lăcuinței tale în ceriu, și să faci și milostiv să fi.”
(A treia carte a împărăților cap. 8, st. 26.—30).

Dumnezeescul proroc David, simțind că i-se apropie zilele cele din urmă, adunând poporul lui Israil, a grăit: Dumnezeu părinților noștri, Dumnezeu lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob, mi-a descoperit, că nu eu voi zidi casa Domnului, căci eu am purtat răsbóbie, eu am vearsat sânge, eu va zidi însă următorul meu în împărăție.

Am adunat însă materialul cuvințios pentru zidire, „am pus cioplitori, să cioplască pietrii neteșite, și fier mult pentru cuiele ușilor, și pentru țitini, și lemne de cedru fără de număr de la Sidonen și de la Tirieni.

După totă puterea mea am gătit la casa Domnului aur, argint, aramă, fier, lemne, pietrii, marmură și la umplere pietrii scumpe și de multe feluri.

Și iată dau încă trei mii de talanți de aur de la Sufir, și șapte mii de talanți de argint lămurit.

La aur cu aur, la argint cu argint și la tot lucrul prin mâna meșterilor, și cine vrea să-și umple mâinile sale astăzi Domnului.”

Indemnul acesta al marelui împărat nu au fost cuvinte rostite înzadar, nu au sunat în pustie, căci se îndemnară boierii familiilor și boierii fiilor lui Israil și au dat la lucrurile casei Domnului cinci mii de talanți de aur, și zece mii de galbeni de aur, și zece mii de talanți de argint și optsprezece mii de talanți de aramă și o sută de talanți de fier.

Și la cari s'au aflat piatră, o au dat la cămările casei Domnului.

După pregătirile acestea s'a apucat de lucru zidirea bisericii tinărului împărat Solomon, și lucrarea a ținut 7 ani.

Și după ce s'a zidit biserica și după ce s'a înfrumșetat cu toate cele rânduite de cătră ritualul bisericesc s'a purces la sfințirea bisericeii.

Și tinărul împărat a adunat poporul în jurul bisericeii și după ce a pus siciul legii Domnului în altariul bisericeii, în sfânta sfințitor sub aripile cheruvimilor, înaintea levitorilor îmbrăcați în visson, mai fiind acolo și, 120 de preoți, într-o cântări s'a făcut sfințirea bisericeii și împăratul a rostit rugăciunea cu care mi-am început eu cuvântarea aceasta a mea.

Am reamintit acestea, iubitorilor ascultători, am reîmprospătat această clasică istorisire din a doua carte Paralipomenon despre preparativele și despre sfințirea bisericeii din Ierusalim, căci cele istorisite acolo se potrivește și astăzi la biserica cea nouă din comuna aceasta.

Biserica cea vechiă, în care aseră pöte pentru cea din urmă oră am s'evărșit sfânta vecernie și sfânta utrenie, bisericea cea vechiă era prea mică și nu mai încăpeau în ea toți credincioșii noștri din această comună bisericescă.

Bisericea cea vechiă, modestă și acuma de tot ruinată, așa ni-se spune — odinioară a fost una dintr-o bisericile cele mai frumoase de pe aceste locuri. Martoră a fost ea tuturor suferințelor noastre din trecut, când părinții noștri suferina góne și bătăi pentru țaria lor în credință.

Slăbită de mulțimea vremilor, ruinată de multele vijelii, cari au trecut peste ea, bisericea cea vechiă zilnic ne îndemna să ne îngrijim de alta mai mare și mai frumoasă, după puterile de azi ale credincioșilor noștri.

Și precum poporul lui Israil a adunat materialul sub conducerea și îngrijirea procoului și împăratului David, și a zidit biserica sub îngrijirea tinărului împărat Solomon, întocmai și poporul credincios din comuna bisericescă Porumbacul-de-sus-răsăritean, sub conducerea preotului anterior a adunat materialul și sub conducerea parohului actual Nicolae Solomon, sub înțelepă și părinteșca povățuire a protopopului tractual Ioan Cădea, a ridicat această sfântă biserică, această casă a Domnului, pe care azi noi, servitorii la altariul Domnului, o am sfințit după rinduiala bisericeii noastre, și cu ziua de azi o dam destinațiunii sale.

Și de óre-ce din grația Inaltpreasfințitului Sale Domnului arhiepiscop și metropolit al nostru Ioan mie mi-a fost încredințată misiunea de a conduce ceremonialul sacru al sfințirii, și deci mie mi-a fost dat să ridic mai întâiu cuvântul în această sfântă casă a Domnului, cari alte cuvinte mai potrivite aș pute eu rosti în această sfântă biserică, de cât cele ale înțeleptului Solomon la sfințirea bisericeii din Ierusalim: „Dómne Dumnezeu lui Israil, de vreme ce ceriul, și ceriul ceriului nu sunt destul ție, în ce chip casa aceasta? Să fie ochii tăi pururea deschiși spre casa aceasta ziua și noaptea. Și să ascuți cererea poporului acestuia ori câte va cere în locul acesta tu să-l auzi din locul locuinței tale în ceriu, și să faci și milostiv să fi!”

Fie, Dómne, ochii tăi pururea deschiși spre casa aceasta și urechile tale pururea luând aminte spre glasul rugăciunii robilor tăi. Și rugăciunile lor de cerere, rugăciunile lor de laudă, rugăciunile lor de mulțamită, făcute din acest sfânt lăcaș, primește-le Dómne întru sfântul și cel mai presus de ceriuri și înțelegetoriul teu jertfelnic.

Auzi Dumnezeule rugăciunea poporului tău și cercetează turma ta, și răsplătește toate ostenelele, toate jertfele câte robii tăi au avut cu zidirea acestei sfinte bisericeii.

O virtute a poporului nostru, iubitorilor ascultători, a fost în toate vremile ridicarea de biserici, ridicarea de jertfelnice Domnului. Și mai ales în părțile acestea au escelat părinții noștri în virtutea aceasta.

Bisericile cele multe pe la pölele munților, mănăstirile cele numérose din țera Olteului, acuma arse, pustiite, prădate, mistuite prin flăcări, toate acestea sunt mărturii vii despre această virtute a poporului român, a poporului nostru.

În vreme de răstřiște, în vreme de grele asupriri, în vreme de crâncenă góne sau persecuțiuni, părinții noștri au ridicat biserici, în acelea au pus altare, și acolo se adunau și cereau scutul și apărarea celui de sus.

Vécuri de-arândul au ținut acele persecuțiuni, când din partea străinilor de neam și de lege, când din partea celor de un sânge cu noi, dar' cari în unele părți s'au lăpădat de legea noastră.

Și în acele persecuțiuni, iubitorilor ascultători, biserica a fost scutul nostru, biserica a fost scăparea noastră, biserica a fost mângăierea noastră.

Așa a fost aici în țera noastră.

Virtutea poporului român de a ridica biserici nu s'a mărginit numai aici la noi, ea se arată în asemenea mărime și peste hotarele țerei noastre, pretutindena unde sunt români ne întâlnim cu virtutea aceasta a noastră proprie.

Istoria ne arată, că în țerile române după fie-care luptă terminată cu învingere Domnii țerilor românești, spre aducere aminte, ridicau câte o biserică, ridicau câte o mână-

stire, drept monumente neperitóre despre religiozitatea românului.

Asemenea monumente mai sunt încă și azi cu sutele.

Dar' se nu mergem departe căutând asemenea neperitóre monumente despre religiozitatea românului, să privim numai în jurul nostru, în comunele noastre, și pretutindena vom întâlni predilecția românului de a ridica biserici, de a zidi altare Domnului.

Și virtutea aceasta, care mai anii trecuți o am admirat, când am fost martori la sfințirea bisericeii din comuna vecină Drăguș, această virtute o aflăm azi aici în această comună mărginașă, situată la pölele bătrânilor Carpați, o aflăm în comuna Porumbacul-de-sus-răsăritean, care a ridicat întru mărirea lui Dumnezeu biserica pompöasă, pe care o am sfințit azi.

Biserica aceasta, nouă celor de azi, nouă celor ce am conlucrat ca preoți la sfințirea ei, și publicului mare asistent, ne spune că în comuna aceasta poporul credincios a păstrat cu sfințenie virtuțile și tradițiunile strămoșilor de a ridica biserici pompöse întru preamărirea numelui lui Dumnezeu, iar următorilor noștri, generațiunilor viitoare va vesti cu fală hărnicia părinților, cari au știut să ridice casă Domnului.

Biserica aceasta ne mai spune nouă încă și aceea, că unde este bună înțelegere, unde este dragoste între frați, unde este bună conducere, acolo și Dumnezeu este în mijlocul ómenilor, și acolo se fac lucruri bune, lucruri folositoare, lucruri plăcute lui Dumnezeu.

Vedând asemenea bună înțelegere, asemenea dragoste creștinescă, din care a răsărit asemenea op măreț, cum este această sfântă biserică, se veselește inima noastră întru Domnul, și bucuriei noastre trebuie să i dăm expresiune acuma, din locul acesta.

Dar' nu ne bucurăm, iubitorilor, numai noi, cei ce am sfințit această sfântă biserică, numai noi, cari am asistat la actul sfințirii și am ascultat cu evlavie rugăciunile de inimi înălțătoare, cari s'au rostit întâia-óră la acest sfânt altariu, nu ne bucurăm numai noi, zic, ci împreună cu noi se bucură toți cei ce pörtă la inimă binele poporului nostru român, toți cei ce voiesc, ca noi să continuăm a trăi în limba noastră, în legea noastră, în tradițiunile și aspirațiunile străbunilor noștri.

La locul prim se bucură mai ales Inaltpreasfinția Sa preabunul nostru arhiepiscop și metropolit Ioan, care în actul, cu care m'a însărcinat cu sfințirea acestei sfinte bisericeii iată ce 'mi zice:

„Totodată te poftim a comunica credincioșilor noștri de acolo bucuria ce am simțit-o, aflând că li-a ajutat Dumnezeu să 'și zidescă noul Sion, și a le împărtăși binecuvântarea noastră arhierescă.”

Implinind deci cu ajutorul lui Dumnezeu toate câte mi-s'au încredințat din acest incident plăcut nouă tuturor, se cuvine, iubitorilor creștini, ca toți căți suntem aici în casa Domnului să înălțăm rugăciuni de mulțamită cătră Preaînduratul Dumnezeu pentru toate binefacerile cu cari a dăruit pe acesti evlavioși creștini de când au luat nobila inițiativă de a ridica lăcaș nou lui Dumnezeu până în césul acesta, când ved încoronată cu succes opera începută; să ridicăm rugăciuni de mulțamită noi preoții, cărora ni-a fost dat, ca la acest sfânt altariu noi să s'evărșim mai întâiu sfânta liturgie.

Dómne Dumnezeu lui Israil, care ai condus pașii acestui popor până a făcut acest lucru bun, caută spre cererea mea, și să fie ochii tăi deschiși spre casa aceasta ziua și noaptea și ori câte va cere poporul din locul acesta tu să auzi din ceriu, și să faci și milostiv să fi. Amin.

Oficială.

Oficiile parohiale din comunele în cari recolta bună ori alte împrejurări locale favorabile au admis facerea și încheierea colectei pentru biserica catedrală — sunt poftite a trimite direct la oficiul casei consistoriale rezultatul acelei colecte împreună cu un scurt raport.

Nr. 3766/903.

[252] 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de primar al oraşului Szászsebes, devenit vacant prin moarte, pe timpul până la finea anului 1907 la ordinul vice-comitetului comitatens nr. 9787/903 se escrie concurs cu termen până în 20 Noiembrie a. c.

Reflectanţii la acest post împreună cu un salariu fundamental anual de 3400 cor. şi 5 cuincuenale au aşi înainta rugărilor timbrate şi instruite cu documentul de calificare prescris în §. 74 din art. de lege XXII ex 1886 şi a §. 5 p. 7 din art. de lege I ex 1883 până în timpul mai sus indicat la subscrierul magistrat oraşenesc.

Szászsebes, în 23 Octombrie 1903.

Magistratul oraşenesc.

Nr. 750

[239] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune, pe lângă bătrânul paroh Ioan Serb, din Poiana, protopresbiteratul Mercurei, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: jumătate din cele fasonate în cōla B. pentru întregirea lor de la stat.

Reflectanţii la acest post au aşi aşterne suplicile lor concursuale, conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral subsemnat în termenul sus indicat, având a se prezenta înainte de alege la biserica din loc spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Mercurea, 29 Septembrie 1903.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea.

Avram S. Pécuarariu protopresbiter.

Nr. 730 1903.

[250] 2-3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante Andraşfalēn român (Săcel) protopresbiteratul Sighişorei, pe baza Veneratului ordin consistorial din 8 Iulie a. c., nr. 6949 Bis. 1903) se escrie din nou concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh, sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoţeşti de la stat.

Concurenţii vor avé sē-şi aşterne petiţiunile în termenul deschis instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta înaintea alegătorilor în vre o Duminecă sau sērbătoare pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Sighişóra, 30 Septembrie 1903.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighişóra, în conţelegere cu comitetul parochial concertent.

Dimitrie Moldovan protopresbiter.

Nr. 901 1903

[246] 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia vacantă de clasa a treia Feneşel cu prediul Cerc, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoţeşti de la stat, şi se pot vedé la subsemnatul oficiu.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne — în termenul sus indicat — suplicile lor, subscrierului oficiu, fiind instruite conform normelor în vigoare şi a se prezenta înaintea poporului în vre o Duminecă ori sērbătoare, pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvânta.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul tractual.

Cluj, 2 Octombrie 1903.

Tulliu Boşescu protopresb.

A apărut:

Modele de cusături româneşti

Preţul 50 fileri, plus porto 5 fileri.

Librăria arhidieceasană.

Redactor prov. Dr. George Proca.

Nr. 564.

[254] 2-3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei a doua de clasa I. din Lancrām, protopresbiteratul Sebeşului, devenită vacantă în urma denumiri parochului Avram Pécuarariu de protopresbiter al Mercurei, — în urma ordinului Prea-veneratului Consistoriu arhidieceasan dto 15 Septembrie a. c., nr. 10,300 Plen. — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în tabela B. pentru dotaţia de la stat — cu excepţiunea remuneraţiunei pentru purtarea oficiului parochial, care compete întrégă parochului prim.

Concurenţii au sē-şi aşternă cererile, instruite conform §. 15 lit. a) din regulamentul pentru parochii, în termenul prefript, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi a se prezenta înainte de alege poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

În conţelegere cu comitetul parochial concertent.

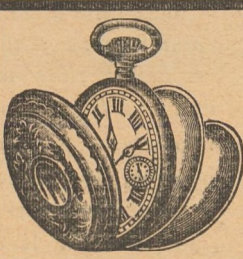
Sebeş, 15 Octombrie 1903.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului:

Sergiu Medean protopresb.

Un tinér solid, militar, cunoscător perfect al limbei magiare şi germane, caută o familie mai bună, în care sē-şi pōtă petrece timpul liber de sēra pentru învăţarea limbei române.

Adresa în Administraţiune.

8 zile de probă!

Pentru numai fl. 275 trimit cu ramburs ori primind banii înainte

Un orologiu de busunariu nichel-remontoar, marca „Sistem-Roskopf Patent”, cu mechanism de 36 ore şi arătător de secunde, umblă precis până pe-o minută, cu garanţie pe 3 ani (un lanţ de goldin elegant şi articole de reclam se alătură gratuit).

In cas că nu convine, banii se inapoiază, deci risicul eschis.

M. J. Holzer

Deposit en gros al fabriciei de orolage şi aurării, Krakau (Österr.) Dietelsg. nr. 66 Liferant al funcţionarilor ces. reg. de stat. Preţuri curente ilustrate de orolage şi aurării gratis şi franco.

Agentii se caută. Anunţuri de felul acesta sunt imitaţiuni.

Lista câştigurilor de la a XIII. loterie de clasă r. ung. priv.

55.000 câştiguri 110.000 losuri.

Tot al doilea los câştigă! Câştigul principal eventual

1 milion coróne

Table with 3 columns: prize amount, number of winners, and total prize value. Includes entries like 1 premie de 600000, 1 câştig de 400000, etc.

55000 câşt. şi pr. în sumă 14.459.000

INVITARE

la clasa I.

XIII. loterie de clasă r. ung. priv.

Tragerea deja în

19 şi 20 Noiembrie 1903.

Preţul clasei I. face pentru un los întreg o jumătate un pătrar o optime

Cor. 12. — 6. — 3. — 1.50

Espedarea losurilor originale se facee trimitându-se banii înainte, ori cu ramburs. Mai uşor şi mai eftin se comandă prin asignaţiune postală.

Fie-cărei comande se adauge un plan oficial.

Liste de trageri oficiale se trimit imediat după tragere. Şecuri postale pentru trimiterea banilor fără porto — gratis şi franco.

Rog a se face comandele cu posibilă grăbire.

A. GAEDICKE

Cea mai norocōsă colectă din Ungaira.

Budapesta, strada Kossuth-Lajos nr. 11

Norocul lui GAEDICKE e colosal!

Câştigurile principale ce urmēză au fost plătite cu bani gata muşterilor pe losul

Table with 3 columns: number, prize amount, and cor. Includes entries like Nr. 62551 600000 cor., 33464 400000, etc.

Resultatele nōrocōse ale lui Gaedicke sunt neîntrecute, deore ce nici o colectă nu pōte arēta astfel de rezultate uriaşe.

Advertisement for RESTAURATOR a lui HALÁPI. Includes text: 'Cel mai sigur mijloc contra podagrei, reumei...', 'Apoteca „APOSTOL”', and illustrations of a person in a wheelchair and a person standing.

Advertisement for Jurisics medicine. Includes text: 'Devisa mea: Sănătate bolnavului, putere celui slab!', 'Picăturile de Pakracz ale lui Jurisics', and an illustration of a person on a horse.